

ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ

Батир Ю.Г., Чуйко Н.В., Храпач К.Г.

batyr-jurijj@rambler.ru

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. Проведено аналіз рівня, структури інвестиційного забезпечення галузей економіки України, і взагалі, сільського господарства та намічено основні шляхи поліпшення інвестування в аграрному секторі.

Ключові слова: інвестиції, економіка, галузі, ефективність, джерела інвестицій, сільське господарство.

Постановка проблеми. У системі відтворення, безвідносно до його суспільної форми, інвестиціям належить найважливіша роль в справі відновлення і збільшення виробничих ресурсів, а, отже, і забезпеченні певних темпів економічного зростання. Якщо представити суспільне відтворення як систему виробництва, розподілу, обміну і споживання, то інвестиції, головним чином, торкаються першої ланки - виробництва і складають матеріальну основу його розвитку.

Мета дослідження провести аналіз інвестиційних засобів, їх структури, джерел фінансування, ефективності використання та обґрунтувати стратегічні напрями поліпшення інвестування аграрного сектору економіки.

Викладення основного матеріалу. Інвестиції необхідно здійснювати так, щоб віддача від останньої витраченої на інвестиції грошової одиниці була однаковою за всіма інвестиційними програмами. Якщо ж інвестиційні витрати розподіляються так, що приріст корисності, одержуваної від реалізації однієї інвестиційної програми менше ніж від іншої, то ресурси використовуються таким чином, при якому вони дають менше сукупної корисності, чим могли б дати, отже, корисність може бути підвищена за рахунок того, щоб менше витратити гроші на проекти, що дають незначний приріст корисності, і більше на ті, які дають більший приріст корисності або прибутку. Інвестор, охочий максимально використовувати засоби, що вкладаються, повинен, отже, перерозподіляти свої ресурси саме таким чином і робитиме це до тих пір, поки приріст корисності від відповідних інвестицій не стане однаковим по всіх напрямках. Рецепт досягнення споживачами інвестицій максимального ефекту від них полягає у тому, що вони повинні стежити, щоб гранична користь була однаковою за всіма інвестиційними проектами і програмами. Інвестиції повинні здійснюватися так, щоб граничний ефект був однаковим для всіх проектів. Такий підхід пови-

нен лежати в основі вибору підприємством, галуззю, економікою в цілому між різними варіантами інвестиційних програм. Якщо всі суб'єкти, що ухвалюють рішення в народному господарстві, слідуватимуть цьому правилу, то об'єм виробництва і сукупна корисність будуть максимальними. А ігнорування даного положення приводить до зниження економічного зростання, до стагнації виробництва, до глибокого економічного спаду, як це має місце в Україні в сучасний період. Оскільки зневага граничною корисністю привела до деформованої структури інвестицій, які прямували не в найбільш прибутковій галузі економіки, задовольняючі найбільшою мірою споживацькі запити населення, а, отже, і що дали б щонайвищу корисність і прибуток, а в галузі і підприємства, вибрані по зовсім іншому критерію. Що і привело в Україні до украй деформованої структури економіки.

Не сприяє активізації інвестиційної діяльності підприємств також і існуючий порядок відшкодування витрат на модернізацію устаткування. Витрати на ці цілі можуть досягати значних величин і в більшості випадків відрізняються високою ефективністю. В даний час витрати на модернізацію можуть не повністю переноситися на собівартість продукції до закінчення нормативного терміну служби модернізованого устаткування.

Щоб витрати на модернізацію повністю і своєчасно відображалися в собівартості продукції, необхідно не тільки на їх величину збільшувати балансову вартість засобів праці, але і коректувати у бік підвищення діючу річну норму амортизації. За рахунок усіх джерел фінансування в 2014 р. в економіці України освоєно 219,4 млрд. грн., що на 39,2 % менше порівняно з попереднім роком, у сільському господарстві 18,7 млрд. грн. інвестицій, або на 4,9 % відповідно менше (табл. 1).

Таблиця 1

Інвестиції в основний капітал, млн. грн.

Показники	2001	2005	2008	2010	2013	2014
Сільське господарство	1552	4905	16682	12106	19059	18796
Промисловість	13651	35031	76618	58558	105594	86242
Будівництво	1109	4929	12469	32790	46318	36057
Торгівля	1285	7614	24695	18868	22379	20716
Діяльність готелів	469	1508	3222	3072	2477	1482
Діяльність транспорту	7452	16887	32558	19592	18833	15948
Інші види діяльності	6990	22111	66629	47847	53068	10179
Всього	32573	93096	233081	189061	267728	219420

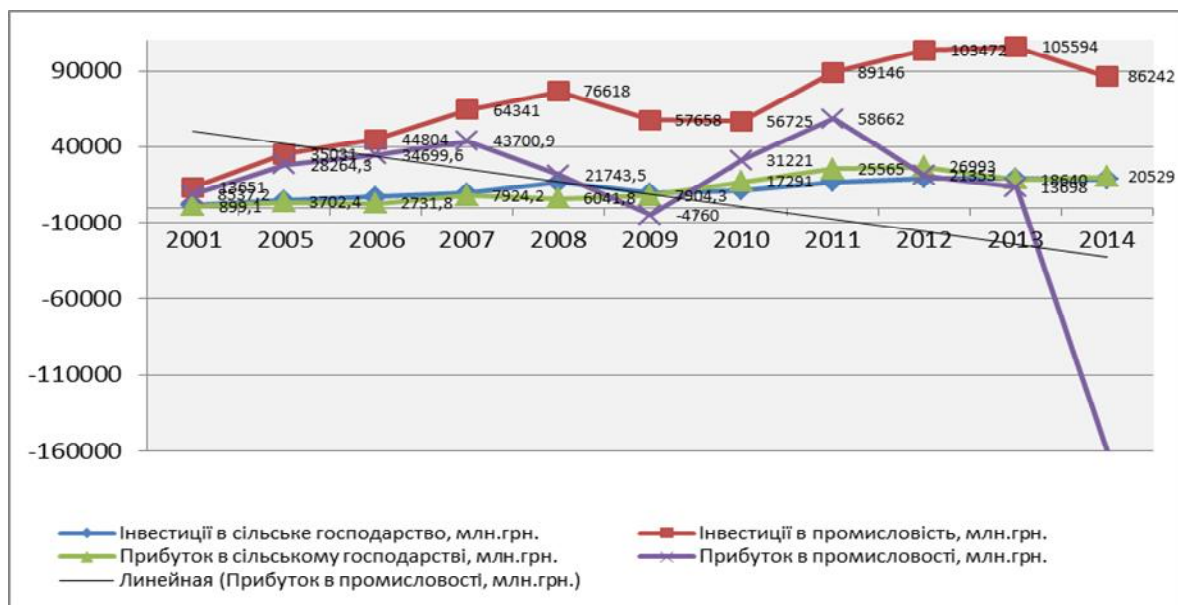
Власні кошти товаровиробників у структурі інвестицій в основний капітал сільського господарства займають 66 %, кредити – 23, прямі іноземні інвестиції – 3, кошти державного бюджету – 2 %, інші джерела – 6 %. Як бачимо, переважаюча частина інвестицій формувалася на рівні госпо-

Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини

дарських структур, тоді як в 1991 р. визначальну роль у формуванні інвестиційних ресурсів виконувала держава.

Чистий дохід служить показником ефективності капітальних вкладень, бо нові капіталовкладення ефективніші попередніх за показниками продуктивності праці, собівартості і т.п. У міру окупності вкладень накопичується і певний резерв, призначений на розширення основних фондів шляхом нових вкладень [3,4].

Наведені дані рис. 1 засвідчують, що за останні 15 років у галузі сільського господарства темпи приросту прибутку випереджають темпи приросту інвестицій майже у два рази, в той же час у промисловості вони мають однакові темпи зросту. Так, під час фінансово-економічної кризи 2008-2009 років, коли за два роки виробництво промислової продукції в Україні знизилося на 26% зі збитками у 4,76 млрд. грн., обсяг інвестицій в основний капітал також скоротився на 43%, а виробництво сільськогосподарської продукції за цей час зросло на 15% з прибутком у 7,6 млрд. грн. Результати економічної діяльності у 2014 році також свідчили на користь сільськогосподарської галузі, так як 18,7 млрд. грн. інвестицій забезпечили 20,5 млрд. грн. прибутку, а в промисловість не дивлячись на 86,2 млрд. грн. інвестицій була збитковою у 161,4 млрд. грн.

Рис. 1. Динаміка інвестицій та прибутковості виробничих галузей України

Таким чином, аграрний сектор дав змогу частково згладити наслідки фінансово-економічної кризи в країні. Проте його «допомога» у відновленні економічного зростання в національному господарстві була б значно відчутнішою, якби держава виділяла достатню фінансову підтримку на розвиток сільськогосподарського виробництва.

Висновки

Тому, незважаючи на складне фінансове становище, Україні необхідно збільшити допомогу аграріям, принаймні до суми, яка дозволяється зобов'язаннями, що наша країна взяла на себе при вступі до СОТ. Надходження інвестицій в основний капітал сільського господарства за рахунок усіх джерел фінансування у 2015 р. повинні складати 8 млрд. грн., у 2020 р. – відповідно 45 млрд. грн. Також слід довести індикатор відповідності загальних обсягів інвестицій в основний капітал сільського господарства за рік їх прогнозним значенням (у порівнянних цінах) у 2015 році до 100 відсотків проти 48 % у 2010 р. і 63% у 2011р. При цьому додаткові витрати з державного бюджету будуть компенсовані збільшенням виробництва сільськогосподарської продукції й створенням нових робочих місць у суміжних галузях [1].

Однак обмеження правилами СОТ прямої підтримки галузі на рівні 3 млрд. грн. та незначні можливості бюджету України спонукають Міністерство аграрної політики та продовольства і НААН до пошуку нових форм фінансування розвитку. Аграрною наукою опрацьовано ідею додаткового запровадження цільового фонду розвитку галузі, що міг би формуватись за рахунок 1% збору від продажу товарів (послуг) або акумулюватись з частини ПДВ, що сплачується з переробки та торгівлі харчових продуктів. Розробка окремого законопроекту “Про створення фонду підтримки українського села” допоможе щороку додатково залучати в аграрний сектор близько 20 млрд. грн.[2].

Література

1. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / За ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка – К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. 182 с.
2. Безуглий М.Д. Сучасний стан реформування аграрно-промислового комплексу України / М.Д. Безуглий, М.В. Присяжнюк К.: «Аграрна наука», 2012. 48 с.
3. Пасхавер Б.Й. Концентрація та ефективність сільського господарства / Б.Й. Пасхавер // Економіка АПК. - 2013. - № 1. - С. 16-24.
4. Клочко В.М. Шляхи підвищення ефективності АПК України / В.М. Клочко // Економіка АПК. - 2013. - № 1. - С. 38-45.
5. Статистичний щорічник : Сільське господарство України за 2014 рік / Відп. за вип. Прокопенко О.М. – К.: Держстат України, 2015. – 386с.

ИНВЕСТИЦИОННАЯ СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Батырь Ю.Г., Чуйко Н.В., Храпач К.Г., batyr-jurijj@rambler.ru

Харьковская государственная зооветеринарная академия. г. Харьков

Аннотация. Проведен анализ уровня, структуры инвестиционного обеспечения отраслей экономики Украины, и в частности, сельского хозяйства. Намечены основные пути улучшения инвестирования в аграрном секторе.

Ключевые слова: инвестиции, экономика, отрасли, эффективность, источники инвестиций, сельское хозяйство.

INVESTMENT STRATEGY OF DEVELOPMENT OF
AGRARIAN INDUSTRY

Batyr Y.G., Chuyko N.V., Hrapach K.G.

Kharkiv State Zooveterinary Academy, Kharkiv

Summary. The analysis of level, structure of the investment providing of industries of economy of Ukraine is conducted in the article, and in general, agriculture and the basic ways of improvement of investing are set in an agrarian sector.

Due to all sourcings in 2014 219,4 milliards of hrn. are mastered in the economy of Ukraine, that on 39,2 % less than comparatively with a previous year, there are 18,7 milliards of hrn. of investments in agriculture, or on 4,9 % accordingly less than.

The personal funds of commodity producers in the structure of investments in the fixed assets of agriculture occupy 66 %, credits - 23, direct foreign investments - 3, money of the state budget - 2 %, other sources - 6 %.

The results of economic activity in 2014 also testified in behalf on agricultural industry, so as 18,7 milliards of hrn. of investments provided to the 20,5 млрд.грн. profit, and in industry in spite of 86,2 млрд.грн. of investments was unprofitable in 161,4 млрд.грн.

Thus, an agrarian sector gave an opportunity partly to smooth out the consequences of financial and economic crisis in a country. However his "help" in proceeding in the economy growing in a national economy would be considerably more perceptible, if the state distinguished sufficient sponsorship on development of agricultural production.

Without regard to a difficult financial situation, it is necessary to increase a help to the agrarians Ukraine. The receivableness of investments in the fixed assets of agriculture due to all sourcings in 2015 must make 8 milliards of hrn., in 2020 - according to 45 milliards of hrn.

Key words: investetion, economy, branches, efficiency, sources of investetion, agriculture.
